

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
 Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szam.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Znovuvymenovanie vlády Gejzu Fejérváryho.

Úradné noviny «Budapesti Közlöny» uverejnili dňa 18. októbra nasledujúci najvyšší dopis kráľovský :

«Milý barón Fejérváry! Ponevác sa nepostaštilo zo stránok vo väčšinu uhorského parlamentu koalizovaných vládu utvorit', prináleží postarať sa o druhé a také konštitucionálne a zodpovedné zaopatrenie štátnych záležitostí, ktoré konštitucionálne spoluúčinkovanie všetkých zákonodarných faktorov poistiť môže.

Z pravého zmyslu mojeho, pred vodcami koalizovaných stránok nedávno prejaveneho osvedčenia, zrejme to vysvitá že medzi nosičom svätej koruny a medzi národom dotyčno konštitucionálne poistenej samostatnosti Uhorska, úplný súzvuk panuje, a vôľou žiadneho týchto dvoch faktorov porušený byť nemôže.

Z tohoto vychodiac, vymenúvam Vás, poľahke môjho rozhodnutia od 12. septembra za môjho uhorského ministrapredsedu, patrične potvrdzujem Vás poznové v tejto vašej dosavadnej hodnosti a keď v ústrety hľadím Vaším predostreniam dotyčno utvorenia kabinetu očakávam, že sa budete snažiť na základe mne predloženého a kroz mňa prijatého programu, konštitucionálne rozlúštenie prítomného kritického rozpoloženia čím skorej uskutočniť.

Dané v Viedni, dňa 16. októbra 1905.

František Jozef, m. pr. Barón Gejza Fejérváry.

Takto zneje vymenovanie baróna Fejérváryho za ministrapredsedu, patrične potvrdenie jeho v predošlej hodnosti. Uverejnené sú už aj tie kráľovské listiny, ktorými ostatní ministri boli vymenovaní. Dľa týchto ministrom pravosúdia je Bartolomej Lányi, minister obchodu Ladislav Vörös,

minister vnútorných záležitostí Jozef Kvistóffy, honvédminister Franc Bihar, kultusminister Juraj Lukács, minister krajín: Horvatska, Slavonie a Dalmácie Štefan Kovacsevics, minister orby barón Artur Feilitzsch. Krom tohoto ministri: Bartolomej Lányi, Ladislav Vörös, Jozef Kristóffy, Franc Bihar, Juraj Lukács, Štefan Kovacsevics vymenovaní sú za skutočných tajných radcov. Sú teda krom Feilitzscha všetko samí exellenciáši. Fejérváry hneď v piatok 20 ho októbra s rýchlovlakom po jednej hodine odcestoval do Viedne, kde v sobotu ako ministri a tajomní kráľovskí radcovia zložili prisahu do rúk kráľa. Pri odchode z Budapešti trafila síce ministrov na železničnej stanici malá nehoda, ktorú oni ale len chytrou zabudli. Honvédminister Bihar totiž ako pred stanicou vystupoval z koča, zamotal sa o sablu a padol na zem. Hovorili hneď medzi sebou, že to snáď dačo zlého znamená, Fejérvárymu, to však nepovedali, bo on vraj má byť veľmi poverčivý.

V sobotu o pol desiatej pred poludním novovymenovaní ministri zložili prisahu do rúk kráľa. Kto to však zná načo prisahali a čo obsahuje v sebe táto prisaha? V starej osnove prisahy, ktorú zkladali ministri po jejich vymenovaní, nachodila sa prisaha vernosti ku konštitúcii Uhorska. Či sa nenie čo obávať, že na návrh tohoto, už v svojom počatí zriedkavého ministerstva, osnova starej prisahy nenie premenená?

Po zloženej prisaha Fejérváry a Kristóffy v osobytnej audiencii dlho prednášali kráľovi o rozličných záležitostiach krajinských. Či pri tejto príležitosti úprimne povedali, že kto je ten barón Feilitzsch, čo je za ministra orby vymenovaný? Či povedali, že je to freimaurer a majster stolice,

teda hlavný freimaurer koložvárskej loge? Či nezamlčali, ako on svojim časom ako správca štátnych hôr gazdoval v Sedmohradsku so štátnymi horami? Alebo práve toto majú byť tie zásluhy na základe ktorých vymenovaný je za u. kráľ. ministra orby? Ale veď on bol aj liberálnym podpredsedom snemovne a ako taký vyznačil sa, keď Tiszom do snemovne kommandovaných drabantov zo snemovne von vyviedol, totiž zutekal s nimi. Aj to nenie tá najposlednejšia zásluha, že keď už šesnástoria nechceli prijať ponúknuté im ministerstvo orby, barón Feilitzsch sa konečne odhodlal a hodnosť túto veľkodušne prijal.

Barón Fejérváry, zdá sa, nemá šťastia pri utvorení jeho kabinetu. Ako starý a vyžité pytač dostáva košíky všade, kde sa v lepších domoch obráti. Hľadá ministra peňažných záležitostí. Lukács, Popovics, Gränzenstein, Matlekovics a ešte aj Ernest Dániel neprijali jeho nabýdnutie na toto ministerstvo. Ani nevedno, kedy si najde súčasného a druhým ministrom rovného kompana, ktorý po krátkom úradovaní za veľkú penziu túto hodnosť prijme a nebude sa báť, že aj proti nemu pozdvihnutá bude obžaloba.

Krom zaplnenia prázdnych dvoch ministerkých kresiel, peňažných záležitostí a ministerstva a latere, okolo najvyššej osobnosti kráľa, má barón Gejza Fejérváry ešte aj mnoho iných starostí. Prítomne hľadajú sa všestranne politickí štátni tajomníci a fõišpáni. Za štátnych politických tajomníkov sa nikto nechce hlásiť. Či by nebolo po dedinách dosť nespokojných notárov? Treba probuť šťastie. Mnohokrát aj motyka vystrelí. Fõišpáni by tiež najradšej všetci poutekali z úradov, Kristóffy ich ale tým straší, že dľa zákona ztratia penziu, jestli sa dobrovoľne a bez príčiny zrieknu úradu. Tu už bez pochyby takým spôsobom Thuróczy v Nitre, Sárközy v Komárne a niekoľko iných úrad svoj fõišpánsky nikdy neopustia, ale ostanú i naďalej ponížení sluhovia Kristóffyho. Jedon-dva tucty fõišpánov predsa zrieknu sa svojich hodností, a to sú takí, v ktorých útrobach nenie sú ešte celkom utlačené city stydlivosti, čo sa nechcejú prehrešiť proti svätosti zloženej prisahy, čo milujú vlast svoju a nechcú sa dať použiť ku utlačeniu konštitúcie. Na miesta takýchto hľadajú teda mindenešov. A že ani Fejérváry, ani Kristóffy nenie sú priberčiví, to aj tým dokázali, že už aj spoluobčanom židovského náboženstva

ponúkli tieto hodnosti. Julius Rosenberg a dr. Julius Markbreit neprijali fõišpánstvo, ktoré im Fejérváry a Kristóffy ponúkali. Nepotrebujú oni ani penzie, ani peňazí. Tak ďaleko to prišlo v Uhorsku, že na dakedy veľavznešenú hodnosť fõišpánstva teraz ľudia lapajú a čo lepšieho citu a smýšľania ľudia, ešte aj sami židia, utekajú, keď im ho ponúkajú.

Každý mysliaci človek musí uznať, že to hrozne označuje, ba bifaguje zvestnú politiku Fejérváryho a jeho kompanov, že si už medzi židmi hľadajú fõišpánov a politických štátnych tajomníkov. Robia to snáď preto, že im poriadny kresťan neide sadnúť na lep? Alebo to snáď robia na základe jejich internacionálo-socialdemokratických zásad? Alebo sa chcejú vypomstíť na vysokej a nižšej šľachte Uhorska? Možno, že tí veľkí politici a diplomati a teraz už zaprisahaní ministri tak zmýšľajú, že ponevác sa im zemanstvo oproti stavá, ani fõirsti, ani grófi, ani jednoduchí šľachtici nechcejú s nimi držať, nuž ich pošpinia a zabrizgajú a či v stoliciach ako fõišpánov, či v ministerstvách ako štátnych tajomníkov zavesia im židov na krky. Po tých barónoch, ktorých jednotajne vymenúvajú, vymenúvať budú teraz osvietených pánov v stoliciach a v ministerstvách. Fejérváry a Kristóffy chcejú byť ešte väčší židia, ako židia sami. Nachodia sa ale oproti liberálni židia, ktorí im ponúknuté fõišpánstvo alebo tajomníctvo neprijmu. Doposiaľ si ako štátneho tajomníka Kristóffy len jedného žida vedel zadoväziť, a to má byť Gejza Dési z predstavenstva veľkováradskej židovskej obce. Tu hľa od teraz bude teda žid viesť ako tajomník a spolupracovník Kristóffyho verejnú správu a spolu aj voľby v Uhorsku. Budo to ten prvý osvietený Jakub. Nad týmto môžu ozaj od radosti až do neba ťubce váľať všetci ostatní Jakobovia. Jakub Weltner, Jakub Izrael, Jakub Grossmann, Jakub Goldner, Jakub Buchinger. Veď Jakobovi Désiho štátne tajomníctvo je zaiste len im povolená koncessia. Tento jakubský rebrík, táto najnovšia Jakoboviada na nekonečnú haňbu je kresťanskému Uhorsku a o jednu — a to veľmi závažnú — príčinu viacej, z ktorej žiadon kresťan, a v prvom rade kresťanský ľudák, nemôže podporovať vládu Fejérváryho a jeho kompanov.

Fejérváry a jeho vláda síce tak sa chovajú, ako keby na nikoho podporu neboli utisnutí. Oni

zdá sa, sú s tým spokojní že majú programm. Tomuto sa tak tešia, ako chlapčisko koníkovi s pišťalkou, čo mu donesú z jarmoku. Nikto na svete sa tak nechvastal s programmom, ako Fejérváry. Keby to ozaj pravda bola, čo sa o tomto programme všetko pohovorilo a popísalo, nuž by to musela byť nevyčerpatelná studňa nesmiernych pokladov a milostí. Hovoria ale v živote, že ktorá sliedka mnoho kodkodáka, tá málo nesie. Aj ten Fejérváryho programm bez mála nič nestojí, keď tak mnoho o ňom hovoria a tak veľmi ho vychvaľujú.

Dokazuje toto ostatne aj skutočnosť. Veď keby zábery a programm Fejérváryho tak dobré a šlachetné boli, nebolo by zapotreby toľko ich vychvaľovať a takými vyberanými prostriedkami privrzcencov si chcieť získať. Je totiž až do smiechu, čoho sa človek v úradnom liste vlády každodenne môže dočítať. Nestojí tam nič iného, iba samé vyznačenia, udelovania šľachtictva a rozličné iné obdarunky. Z akej príčiny? Aby sa na túto slanku hlúpe myši lapaly. Kto má dlžoby, nech prijme úrad od Fejérváryho, dlžoby mu vyplatia. Kto sa zaviazal, že bude hlasovať pri voľbách v prospech Fejérváryho stránky, ktorá sa ešte len v mesiacu nachodí, ostane zemanom, no však bez zeme. Nebedakajte, ľudia, že ničo peňazí, kto chce svoje kresťanské presvedčenie, svoju statočnosť a občiansku poctivosť odpredať, ten dostane peniaze. Veď už aj dlžoby všetkých zadlžených malých statkárov idú konvertovať a vymeniť. A to je už sama v sebe tá najpeknejšia myšlienka. Až k tomu príde, založia so štátnou podporou veľkú banku, za direktora spravia Perczela, sila mameľukov príde k masným úradom. Fejérváry dostane peniaze ku voľbám, čo je hlavná vec, a malý zkonvertovaný statkár bude cez päťdesiat rokov platiť, až mu koža praští.

Máme novú vládu a už aj prisahu zložila. V záujme kresťanstva uhorského bodaj by nepanovala dlho a Všemohúci osudy vlasti našej k lepšiemu obráti!

Nedáme sa!

Übohý národe môj! Ktorý verný syn tvoj by ťa neľutoval? Po celom svete etia zákony, akožto základ pokoja, spravodlnosti, čistoty a blahobytu, len u nás majú ich za nič. Ani jedon národ nepotupujú tak ako náš. Veď s vodcami jeho tak zachodili ako s paholkami. Zo sne-

movňou robia hlúpe komédie, a postavili nad národ také ministerium, ktoré na schopnosť toľko váži ako prázdny klas. Smutne! Beda tým, ktorí tak robia!

V ktorej krajine sú statoční riaditelia, tam tí spoločne s panovníkom pracujú za blaho národa, lebo vedia, že národ je sila, prameň všetkého, že on vydržiava krajinu a háji trón panovníkov. Tam vedia, že predovšetkým národ treba mocným, slobodným a blaženým učiniť, aby mohol konať ťažké svoje povinnosti. U nás, žiaľbohu, nenie to tak, a preto sme nešťastliví. Od dávna ztratila prisaha platnosť, zákon úctu a národ vážnosť, a to preto, lebo na vláde takí ľudia boli a sú, ktorí spojili sa s nepriateľmi národa, len za to, aby obdržali hodnosť a sňou spojený veľký plat. U nás ľudákov to je vlastenectvo, že pokoj milujeme, že verne konáme povinnosti, ktoré vlasť a zákon žiada od nás, že ctíme kráľa, vrchnosti a ústavu, a že milujeme vlasť našu. U tých bedárov ale to je vlastenectvo, že robia rozbroje medzi kráľom a národom, že šliapu zákon, že chcú zničiť ústavu našu, že vydajú krajinu cudzincom, že pomáhajú im klásť jarmo na übohý národ, že lížu tie päty, ktoré šliapu slobodu našu a plnia rozkazy vojanských kruhov viedeňských, hoc sú ony na škodu národa, lebo ho chcú života pozbaviť. Sami dávajú príklad zákon vysmiať. Spriatelili sa s podlou bandou socialdemokratov, len aby boli neporiadky, krvavé pračky a brutálne násilenstvo, aby mali vojenské vrchnosti príležitosť udusiť revolúciu, ktorú sami robia. Takto by teda chceli vohnať národ znovu do poddanstva, z ktorého sa len po veľkých súženiach a krvavých obetiach vyslobodil. Oh, toľko nevinnej krve nikde netieklo, ako u nás. Toľko zátvrdlivých a krvožíznivých ľudí ani jedon národ nemučilo, ako národ náš. Vždy z Viedne riadili tieto ukrutnosti. Tieto smutné časy chcú aj teraz obnoviť terajší ministri s pomocou liberálov, demokratov a tých našich smrteľných nepriateľov, ktorí sú okolo cisára a slúžia mu zlou radou. Smutné, až do zúfania! Tisza ukázal, ako treba zákon šliapať, keď vlni snem rozpustil a vyhlásil voľby v takom čase, keď človek hovädo šanoval. Hja, aj to bolo vlastenectvo, veď liberáli za nič mali ľud náš. No, národ nesklátili, a ani ho nesklátia. Nie! Nedáme sa liberálom! Nedáme robiť blázna zo seba a nedovolíme, aby posmech robili z nás kadejakí liberáli. Darma sa na nás chystá Fejérváry, Kristóffy a jich pomocníci: zúriví socialdemokrati. Nenalakáme sa ich. My nebudeme zbroj ostriť, ako oni robia. Bože chraň! Nebudeme robiť vzbury. Našou obranou bude zákon, na ktorý kráľ prisahal. My s tým obránime práva, slobodu a ústavu našu oproti liberálom a oproti Viedni.

Darma tam čakajú, že s urážkami a násilenstvami, ktoré rad po rad stvárajú, pohnú nás k zbrojeniu. Oh nie! My do čista známe ich plán. Môžu robiť čo chcú, môžu volať na pomoc nielen divých demokratov, ale bárs koho na svete, nezlomia nás a nepohnú nás k tomu, aby sme zanechali zákonité stanovisko. To je tá najlepšia zbroj oproti nim. Dobrovoľne nedáme ani haliera porcie a ani jedného rekrúta, zakiaľ nebude v krajine poriadok. Nebudú ani assentirovať, ani inkassovať, čo si Fejérváry a

všetci Nemčúri viedeňskí hlavy o múr otrepú. Nič nevyvedú u nás ani so žandármi, ani s vojskom, ani s komisármi. Všetci len nebudú strieľať nevinných ľudí? To bolo voľakedy, teraz inakšie časy žijeme. Poriadny človek nebude trizniteľom a vrahom svojho národa, na to sú len podliaci. Že je u nás dosť takýchto, žiaľbohu, vidíme to. Ani s voľhami nič nevyvedú. Rád bych videl toho naničhodníka, ktorý by sa pripojil k bande Fejérváryho! Takéhoto nesmie byť medzi naším ľudom kresťanským! Treba vysvetliť ľudu o čom je reč a čo chcú liberáli pod vedením Fejérváryho. Rozprášiť ich, ak by voľby boli. Nové voľby musia usmrtiť liberalizmus. Ľud nesmie byť otrokom vlastizradcov!

Tak sa musí stať, lebo len tak sa oslobodíme jarma. My sa nepoddáme! Veď koľko razy sa už vrhli na nás? Národ žije a musí žiť! Keď príde na to, budeme vedieť obetovať za slobodu a za vlasť našu. Akí boli predkovia naši, aj my takí budeme! Ich príklad nás povzbudí k obetovavosti. Pamiatku drancierov ale prekínáme a kliatba táto prejde aj na tých zlomyseľných liberálov a ich pomocníkov, ktorí rozbroje robia medzi kráľom a národom, a ktorí znivočiť chcú našu krajinu. Kráľ a národ za veľké roky žili v priateľstve, teraz ale nepriatelia s Fejérváryho bandou nútia ho, aby sa postavil proti národu. Škoda, škoda, veľká škoda, že sa to stalo. Aké by to bolo šťastie, keby kráľ a národ rozumeli sa a spoločne pracovali za blahobyt krajiny? Nuž ale darmo je. Jak kráľ tak aj my dožili sme sa zlých časov, ale nie z našej príčiny. Túto zvalujeme na tých, ktorí rozduchujú toto nepriateľstvo a ktorí pokalili život kráľa nášho. My sa nepoddáme, čo príde to najhoršie! Budeme mať pred očima prvých kresťanov. Ani tí sa nebránili, hoc ako ich mučili a vraždili, a predsa zvíťali nad pohanmi s trpezlivosťou a s odaním sa do vôle božej. Aj my od Boha a od statočných synov vlasti našej čakáme pomoc a spásu.

Všetci musíme pracovať pod jedným práporom; pod nepoškvrneným práporom totižto kresťanskej strany ľudovej, za slobodu a blahobyt krajiny našej. Naničhodník ten, ktorí nepripojia sa k nám, ale čaká odmenu od liberálov! Kliatba nech je nad tým, čo pripojia sa k nepriateľom národa! Tu je čas, aby sme ukázali, že sa s nami nikto nebude zahrávať a že ústavu našu neporúčajú ani liberáli, ani kazári, ani socialdemokrati, ale ani Nemčúri viedeňskí. Boli sme v inakšom nešťastí, a Boh a zmužilosť naša pomohla nám. Tak bude aj teraz! Nedáme sa! Sem sa bratia moji, sem sa ku práporu kresťanskej ľudovej strany! Opovrhnite liberálov a všetkých nepriateľov, neverných a nevďačných synov národa: Volajte: Nech žije sloboda! Nech žije kresťanská ľudová strana! Dolu s liberálmi!

Záhorský.

Kde si moja ľudová strana?

(Liberálni sedliaci.)

Na svete hnusnejšie stvorenie nieto, ako liberálny sedliak. Opica je peknejšia, sova milejšia, somár múdrejší, baran obratnejší a prívitivejší, ako liberálny se-

dliak. Nepíšem to bez príčiny, ale v rozhorčenosti, že medzi toľkým kúkolom nášho nového moderného veku vyrástla aj táto zlá zelina, menom liberálna sedlač.

Od starodávna sedliaci vždy boli konzervatívni kresťania, ktorí keď aj do roku 1848. nemali politického práva, v srdciach svojich za víťazstvo pravdy a viery kresťanskej horeli a oduševnení boli.

Keď neskôr dľa dane obsiahli politické a volebné právo, vedení boli nie tak politickým presvedčením, ako tradicionálnym duchom, keď na jedného alebo druhého vyslanca hlasovali, ktorý zväčša bol údom niektorej zemanskej famílie, s ktorou ľud spojený bol od starých časov.

Keď ale najnovšie povstala ľudová strana, ktorá v sneme a vo verejnom živote za kresťanský ľud bojuje, kde sa vzala a ako povstala liberálna sedlač?

Nelám si hlavu, môj milý čitateľu, z ktorých končín zeme toto plemeno?!

Liberálnu sedlač splodil liberalizmus.

Liberáli shromažďovali najprv okolo seba pánov a židov.

Mnohé zemanské majetky prišli na bubon, lebo majitelia jejich žili márnoradne a nemysleli na budúcnosť. Tie takzvané kúrie zemanské, lebo zostali osirotené, zanedbané, lebo — a to zväčša — menily gazdu, takže kde predtým zemanom panovali a z čibuka «magyar királyi dohány» (uhorský kráľovský dohán) fajčili, tam zahniezdili sa židia.

Keď mnohí zemanskí páni pregajdovali svoj majetok, nastala z nich nová proletárna klasa, takzvaní panskí hladoši, ktorí stáli síce s napnutými prsiami, s tradicionálnym nafúkaným povedomím, ale prázdny vačkom, bez groša, bez zeme, lebo tie zeme obrábal už nový pán a nie pán blahorodý (tekintetes), ale pán veľkomožný (nagyságos úr), kdežto voľakedy titul tento patrilo len magnátom, ba samé panujúce kniežatá, ako Bethlen, Rákóczi, mali za titul nagyságos, dnes ale každý smradľavý žid dá sa od sluhu titulovať per nagyságos úr!

Keby z hrobov vstať mohli tí slávni starodávni zemanom a magnáti, veru by s tým budzogáňom (železný kyjak), s ktorým proti Tatárom a Turkom bojovali a krajinu Mariansku (Regnum Marianum) hrdinsky zastávali, svojich synov a tých nových magnátov a zemanov s kričovými nosami a nohami na pol kola rozprášili.

Čo ale robiť s tými panskými hladošmi.

Liberáli postarali sa o prizržencov svojich.

Aby tábor liberálny bol silný, ba nepremožiteľný, liberáli panským hladošom otvorili a dali úradu s dobrým platom, židov ale, akožto nových majiteľov, pritisli k svojmu srdcu sťa púčok, čo rozvonieval viac než cesnak a cibula.

Liberálna strana bola silná. Každý pán, aj ten najposlednejší pisár, pyšno bil sa v prsia, že on je liberál, každý žid tiež bol liberálom.

Kde len najmenšia príležitosť bola, všade oslavovali liberalizmus.

Každý pán a každý žid všade verejne hlásal, že sa

liberalizmus už nikdy nepominie, ale, že po vše veky nad kresťanským ľudom panovať budú liberáli.

A čo sa stalo?

Keď sme videli, ako panujú liberáli, nadovšetko keď sme skúsili, že sú nepriatelia kresťanstva, keď previedli cirkevno-politické zákony, vtedy sa nám konečne oči otvorily, všetci sme boli jedného srdca a jednej mysle, keď gróf Ferdinand Zichy stal si na čelo kresťanskej akcie, a utvorila sa v poslednej hodine nová strana politická, strana ľudová, ktorejžto sme podnes vernými synami a dcérami, a dá Boh, že aj povždy zostaneme!

Keď povstala ľudová strana, liberáli trátili pôdu politického šafárenia, ba haštrenia.

Každé srdce kresťanské s radosťou prijalo zásady ľudovej strany, lebo ony zodpovedaly našim túžbam.

Ľudová strana všade víťazne kráčala.

Keby nie liberálne a židovské násilie, pressia, dnes by kresťanská ľudová strana najmennj 100 vyslancov mala v sneme.

Keď liberáli videli a skúsili, že páni a židia nepostačia k udržaniu liberálnej strany, nuž vrhli sa na ľud, na sedlač, práve tak, ako lev ručiaci (diabol), aby duše veriace prehltol!

Liberalizmus splodil teda liberálnu sedlača!

Keď ľudová strana všestranne sa vzťahovala, a liberáli videli, že k víťazstvu panské a židovské hlasy nepostačia, nuž vzali do roboty sedliakov.

Liberáli a židi takto smýšľali. Medzi sedliakmi najdu sa takí, ktorí dajú sa ako barani nahovoriť na liberálnu stranu, len im treba sľúbiť a potom počas volieb dať sa im dobre nažrať a napiť, a keby to neosožilo, nuž kupovať ich ako teľce za 10, 20, 50, 100 korún.

Liberáli ale vedeli, že to tak ľahko nepôjde, lebo ťažko je to kresťanské srdce kopiou liberálnou preraziť.

Keď ešte nebola tak veľká kontrolla pri liberálnych popisoch, nuž volebné hlasy popisujúce liberálne komisie, všade tak sväte úradovali, že ľudových sedliakov vynechali, a len tým sedliakom dali hlasy, ktorí — ako to liberáli nie sprostoto rákali — dajú sa zakúpiť.

V tej popisujúcej komissii boli najnesvedomitejší liberáli a židia, proti ľudovej strane besní notári a panskí úradníci, ktorí dobre vedeli, ktorým sedliakom majú dať a ktorým odobrať volebné právo. Nuž a chytili na lep sedliakov?

Žiaľbohu! Chytili.

Čo sme videli a skúsili, keď boly volby?

Ľudová strana všade bola vo väčšine, lebo kresťanský ľud všade s ľudovou stranou držal.

Že ale všade ľudová strana nezvíťazila, kto bol tomu na príčine?

To moje pero haňbí sa to napísať, ale darmo, musím, na príčine boli tomu aj tí sedliaci, čo s liberálmi a židmi išli do boja proti ľudákovi, proti ľudovej strane.

Vo väčšom-menšom počte všade sa našli liberálni sedliaci, ale snáď nikde ich toľko nebolo jako v Trenčiansku.

Počas volieb všade si videl túto peľš lotrovskú,

ktorá s liberálmi a židmi so svojim čiernym svedomím bojovala proti ľudovej strane.

Táto liberálna sedlača, pozbaviac sa všetkej prirodzenosti ľudskej a presvedčenia kresťanského, na pohoršenie všetkých verných kresťanov, proti nám išla do boja s liberálmi a židmi. nepriateľmi to každého hnutia kresťanského!

Ako mohla tá duša kresťanská tak očernieť?!

Liberáli a židia postarali sa o to.

Prostriedky kapacitovania boly tieto: hrozba, peniaz, pálenie, žranica, sľuby, osočovanie ľudovej strany, ľudových vodcov a kňazov.

Kto ale sa ľaká? Len ten človek, kto nemá v poriadku svoje svedomie. Kto pije pálenie? Jedine len korhel. Kto ide za žranicou? Len nenasýtené brucho. Kto verí bláznivým sľubom? Jedine len blázon. Kto žije z osočovania? Jedine len čiernej duše človek. Kto ide v politickom boji proti vodcom kresťanským? Zaiste len utlačovateľ svojho svedomia. Kto vodie boj proti kňazom? Diabol, liberál a žid.

Hľa, liberálna sedlača!

Kto sú tí liberálni sedliaci? Nuž nesvedomiti korheli a žráči, bláznivá zberba, čiernej duše za peniaz kúpená kompánia, nepriatelia kresťanstva, telom i dušou diablove, liberálovi a židovi oddaní lapajú.

Keď liberálom banda hrala, táto liberálna sedlača ešte aj do tancu sa dala.

Keď som také tance videl, skoro bych bol plakal nad týmito liberálnymi sedliakmi, lebo tak mi oni pričádzali, jako fakiri indickí, čo divoko okolo ohňa tancujú. Vnútri besnica ich opalovala, preto snáď ani nevedeli čo činia.

Kto kráča cestou záhuby, toho pohltne priepasť.

Mnohí liberálni sedliaci stali sa Judášmi, lebo za peniaz odpredali všetky vzácne poklady človeka na obraz boží stvoreného: ako sú sloboda, svoje presvedčenie, svoju česť, dobré meno a ehýr!

Jedine liberáli a židia mali z nich neslýchanú radosť.

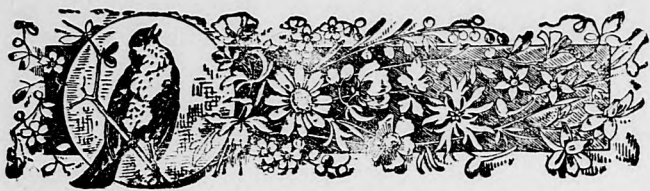
Našli sa aj takí liberálni sedliaci, ktorí liberálov oslavovali, zhubeným rozumom dve na tri tárali, ba našiel sa aj taký pošetilec, ktorý troch liberálnych vyslancov k najsvätejšej Trojici prirovnal, na znak toho, že mysl jeho obsadnul diabol, lebo ináč by nebol mohol zdravým rozumom takéto blbosti tárať.

Na mnohých miestach liberálni sedliaci dopomohli liberálom a židom k víťazstvu.

Ja ale ľutujem túto poblúdenú liberálnu sedlača, lebo smutný bude koniec liberálneho sedliaka.

Jestli by sa v blízkej budúcnosti našla ešte liberálna sedlača, čo by sa ľahkomyselne pridružila liberalizmu nezákonnej vlády Fejérváryho a jeho kompanov, bezbožných socialdemokratov. To popredku poviem, čo čaká jednúc takéhoto nešťastníka. Z pravej strany liberál, z ľavej strany ale chytí ho žid pod pazuchy, lucifer ho bude fahať a diabli tisnúť do horúceho pekla.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

POLITICKÉ CHÝRY.

Dr. Michal Dömötör, ablegát, vo svojom volebnom okrese.

Dr. Michal Dömötör, ablegát pezinského okresu volebného, cestoval po okrese, pri ktorej príležitosti navštívil nasledujúce obce: Felsődiós, Alsódiós, Cseszte, Ottovölgy, Hosszufalu, Fenyves, Istvánfalu, Pudmeric a Vystuk. V účtovných rečiach, ktoré v týchto obciach držal, vysvetlil prítomnú krízu a jej príčiny; rozložil stanovisko ľudovej strany a dôrazne potvrdil, že ľudová strana aj prítomne pevne sa drží každého punkta svojho programu. Poukázal na vážnosť terajších zápasov a voličov svojich napomínal ku vytrvalosti, keď ich spolu upozornil, že zápasy tieto teraz už vedú sa za konštitúciu a neodvislosť krajiny. Dopodrobna dokázal, že zákonom vyrovnania poistenú nám paritu, politickú rovnoprávnosť, vo Viedni neberú do ohľadu a že urazenie tejto parity, politickej rovnoprávnosti, nesmierne škody hospodárske pôsobí našej krajine. Obrátil pozornosť svojich voličov na ľud balamútiacu nehanebnú hru, akú prevádzajú Kristóffovci s jejich všeobecným volebným právom a spolu poukázal na štátu nebezpečnú demagogiu vlády. Vo veľkom počte shromáždení voličia s najväčšou pozornosťou a s čilým prejavovaním súhlasnej radosti slyšali všade každého presvedčujúce prednášky milovaného ablegáta a za jeho politické držanie, taktiež i za jeho v záujme okresu a voličov dokázané horlivé účinkovanie vyslovili mu i na ďalej neohrozenú dôveru a náklonnosť.

Pozdravenie grófa Aladára Zichyho.

Horlivý predseda ľudovej stránky, gróf Aladár Zichy dostal dňa 18. októbra nasledovné telegrafické pozdravenie: Z príležitosti dnes vydržiavaného valného shromáždenia nášeho nech prijme osvicenosť Vaša za neunavené účinkovanie v záujme práv národa výraz najhlbšej povďačnosti, neohrozenej oddanosti a nezkalenej lásky našej. Z poverenia údov spolku hornoviedieckych rim. katolíckych vychovávateľov: *Štefan Kvassay*, cirkevný predseda; *Franc Jaros*, svetský predseda.

Politický prehľad.

17. októbra. Mnoho sa háda o tom, kedy bude konečne vymenovaná nová vláda. Noviny vlády roztrubujú, že nová vláda nebude sa výlučne s politikou zaoberať, lež bude zvláštnu váhu klásť na vyvinutie hospodárskych, sociálnych a kultúrnych otázok. — Dľa viedeňského programu, ktorý má nateraz byť základom konštitúcie Uhorska, volebné právo dostať má každý mužský, ktorý má 24 rokov, jehožto dane dosiahnu doterajší cenzus.

Ďalej každý 24 ročný mužský, čo zná písať a čítať. — V liberálnej strane o tri zdechý pracujú na sriadení Fejérváryho politickej strany pokroku. Bude to pekný pokrok! — Ku passívnej rezistencii prihlásila sa stolica Sopron.

18. októbra. Úradný list uverejnil konečne vymenovanie bar. Fejérváryho za ministerpredsedu a jehe novej vlády. — O programme tejto novej vlády píšu viedeňské židovské noviny «N. Fr. Presse»: Dľa zákonnej predlohy, ktorú Kristóffy ohľadom volebnej reformy vypracoval, má byť tajná voľba a po *obciach*. Volebné právo má mať každý uhorský poddaný mužský, čo má 24 rokov a vie čítať a písať. — Ku novej stránke Fejérváryho prihlásilo sa doposiaľ — ako hovoria — do sto liberálnych magnátov a vyslancov. Bude ich aj menej! — Veľké šťastie liberálnej stránky. Dom, v ktorom sa klub liberálov nachodil, kúpila poisťujúca spoločnosť z Triestu a vypovedala hneď miestnosti liberálom. Dľa kontraktu ale liberáli ešte za tri roky majú právo na tieto miestnosti. Poisťujúca spoločnosť, aby neprijemných hostov dostala von, vyplatila im vraj osemdesiat tisíc korún náhrady. Bude to teraz život. — Fejérváryho vláda ukazuje zuby, dala shabať noviny «Független Magyarország». — Na stanovisko passívnej rezistencie postavila sa stolica Bihar.

19. októbra. S Fejérvárym znovuvymenovaní, patrične potvrdení ministri, vymenovaní sú spolu zo skutočných tajných radečov, krom ministra orby baróna Feilitzsch, ktorý ešte len teraz dostal ministerské kreslo. Vymenovanie ministrov za skutočných tajných radečov stalo sa vraj znakom zvláštnej dôvery kráľa. — Nová vláda uverejní svoj program až o niekoľko dní. Zaujímavé je, čo o tomto programme viedeňské noviny «Vaterland» píšu: Dľa týchto novín celý tento program do podrobna zodpovedá tým predmetom, o ktorých *freimaureri* už od rokov pojednávajú v jejich zasadnutiach. Či je preto tak pyšný na tento program Fejérváry, že mu ho *freimaureri* skleпали? — Nová vláda s tým začína svoje účinkovanie, ako píšu, že dá vymenovať dvoch nových barónov. Jedon barón má byť *Filip Hazai*, nedávno sa volal Kohn, prítomne je predsedom a správcom spoločnosti triednych lósov, predtým bol lottokollektant v Hamburgu; druhý barón ale má byť *Deutsch*, veľkopodujateľ v Segedíne. — Hia, blížia sa voľby, vláda potrebuje peniaze. — Od mesiaca januára má ľudová strana o 2, stránka neodvislých o 18 mandátov viacej. Nová stránka utratila 2 mandáty a liberáli 48 mandátov. — O grófovi Apponyimu židia z Viedne roztrusovali chýry, že sa vraj zastrelil, druhí zas, že ho na polovke zastrelili. Vo Viedni pravda — najmä v židovsko-liberálnych kruhoch — by tomu radi boli, keby Apponyiho dajaké nešťastie potkalo. No je on zdravý ako buk a nepriatelia koalície ešte diho musia na jeho smrť čakať. — Stanovisko passívnej rezistencie zaujala stolica Bars.

20. októbra. Znovuvymenovaní ministri popoludní s rýchlikom odcestovali do Viedne zložiť prisahu. — Minister orby barón Feilitzsch, ako viedeňské noviny «Vaterland» píšu, oznámil sedmohradskej loži *freimaurerskej*,

že z tejto lože vystupuje. Lenže je to u freimaurerov tak, že kto sa raz freimaurerom stane, ten ním ostane až do smrti. — Fejérváry vzal so sebou i vymenovania viacej fõišpánov ku potvrdeniu. Tá nová metla začína teda už zametať. — Vláda shabala noviny «Egyetértés». Má to byť osvedčenie za slobodu tlače?

21. októbra. Novovymenovaná vláda o pol desiatej hodine pred poludním zložila prísahu do rúk kráľa vo viedenskom burgu. Po prísaha po poludní Fejérváry a Kristóffy prednášali kráľovi krajinské záležitosti. — Kristóffy nemôže najst ľudí na fõišpánstvo, oslovil už aj židov Markbreita a Rosenberga, títo sa mu ale pekne poďakovali za jeho dôveru. Minister pravosúdia Lányi nahovára zase starých sudcov, aby prijali fõišpánstvo, že tak vraj dostanú väčšiu penziu. Pošfastilo sa mu vraj už desať sudcov na fõišpánstvo nahovoril.

Trinásty.

Barón Gejza Fejérváry má byť veľmi pòverčivý, bude ho to teda veľmi znepokojovať, že je on od roku 1867. *trinásly ministerpredseda*.

Prvý ministerpredseda bol gróf Julius Andrásy od 17. februára 1867. do 14. novembra 1871.; druhý bol gróf Menhart Lónyay od 14. novembra 1871. do 4. decembra 1872.; tretí bol Jozef Szlávy od 4. decembra 1872. do 21. marca 1874.; štvrtý bol Štefan Bittó od 21. marca 1874. do 2. marca 1875.; piaty bol barón Béla Wenkheim od 2. marca 1875. do 20. októbra 1875.; šiesty bol Koloman Tisza od 20. októbra 1875. do 13. marca 1890.; siedmy bol gróf Julius Szapáry od 13. marca 1890. do 17. novembra 1892.; ôsmy bol Alexander Wekerle od 19. novembra 1892. do 14. januára 1895.; deviaty bol barón Dezider Bánffy od 15. januára 1895. do 26. februára 1899.; desiaty bol Koloman Széll od 26. februára 1899. do 27. júna 1903.; jedenásty bol gróf Karol Khuen-Héderváry od 27. júna 1903. do 3. novembra 1903.; dvanásty bol gróf Štefan Tisza od 3. novembra 1903. do 18. júna 1905.; *trinásty je teda barón Gejza Fejérváry*.

Zasadnutie výkonného výboru spojenej opozície.

Výkonný výbor spojennj opozície v pondelok dňa 23. októbra držal zasadnutie, v ktorom na prvom mieste vyslovená a do zápisnice vovedená bola sústrasť nad odu-mretím ablegáta Mikuláša Bartha. V druhom rade prečítané boly dopisy stoličných právomocností: Veszprém, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Hont, Szolnok-Doboka, Csanád, Zala, Moson, Nógrád, Kolozs; mestských právomocností: Debreczen, Selmeczbánya a Léva, ktoré dôveru a oddanosť vyslovujú spojenej opozícii. V treťom rade uzavrel výkonný výbor, že vládu Fejérváryho aj napozatým považuje za inparlamentárnu a protikonštitucionálnu.

Účtovné návštevy Indového ablegáta.

Franc Csizmazia, ablegát Iudovej strany okresu Szempe, činil účtovné návštevy v obciach: Sársfõ, Kápolna, Igmánd, kde v rečiach svojich vysvetloval prítomné rozpoloženie politické a voličov svojich povzbudzoval ku

rezistencii oproti vláde Fejérváryho. Ľud nielen z patričných obcí, lež z celého okolia v najväčšom počte shromaždený s pozornosťou slyšal milovaného ablegáta a čilým prejavovaním oduševnenia poistil ho o svojej nezkalnej dôvere a oddanosti.

Spojenej opozície Iudové shromaždenie v meste Kószeg.

Spojená opozícia v nedeľu dňa 22. októbra Iudové shromaždenie držala v Kószegu, kde účtovnú reč držal Hugo Laehne, ablegát neodvislej stránky. Prítomní boli na tomto shromaždení gróf Albert Apponyi, gróf Aladár Zichy, ktorí v dlhších rečiach vysvetlovali prítomné politické rozpoloženie. Ľud na tisíce shromaždený s nevy-slovným oduševnením hlasoval oddanosť a dôveru spojenej opozícii.

Iudové shromaždenie v meste Szombathely.

Na tisíce a tisíce shromaždilo sa Iudu v nedeľu dňa 22. októbra v Szombathelyi ku Iudovému shromaždeniu, na ktorom prítomní boli: gróf Aladár Zichy, Otto Förster, Pavel Kovács, Alexander Simonyi Semadam, Karol Henc, Iudoví ablegáti. Ľud s veľkým oduševnením slyšal rečníkov a úplnú dôveru vyslovil spojenej opozícii a Iudovej strane.

Iudové shromaždenie v obci Moson-Szent-János.

Horlivý ablegát Iudovej strany, dr. Alexander Giesswein v nedeľu dňa 22. októbra držal účtovnú reč v obci Moson-Szent-János. V účtovnej reči spomenul, že zvláštnou úlohou koalície je celkom vykynožiť liberalizmus. Ľud pozorne slyšal výtečného rečníka a obľúbeného ablegáta a jednohlasne vyslovil oddanosť a dôveru tak koalícii ako aj Iudovej strane.

Tlačová pravota novín «Slovenský Týždenník».

V tlačovej pravote proti «Slovenskému Týždenníku» dňa 19. októbra v Budapešti prevedenej, sadzač Jozef Matuškovič, ako zodpovedný redaktor «Slov. Týždenníka» odsúdený je na dva týždne štátneho väzenia a dvesto korún peňažnej pokuty.

Z CUDZOZEMSKA.

Rakúsko.

Vo Viedni koluje chýr, že sa rakúsky ministerský predseda barón Gautsch chystá podať demissiu. Barón Gautsch vraj vzhľadom na svoje porúchané zdravie chce odstúpiť, má sa ale za to, že Gautsch sa utiahne vlastne preto, lebo nemohol uplatniť svoje náhľady o reforme volebného práva v Uhorsku.

Turecko.

Jestli sa porta aj ďalej bude spierať proti medzinárodnej kontrole macedonských financií, zainteresované veľmoci zahrozia sa Turecku demonstráciou flotty.

BESEDNICA.

Jaký «pochválen», taký «na veky amen».

Istý sedliak mal pekný domec, statnú ženu, dvoch mladých synov, troch paholkov a dve slúžky čo pomoc pri svojom gazdovstve. On bol rozumným chlapom, a jeho ľudia sa dobre cítili uňho. Sluhovia sa obyčajne dlho držali uňho. Bol tam aj istý Filip za paholka. Bol on dobrým a obratným chlapom, lenže aj voľným a jazyčným. Ponevác ale hospodár bol s ním spokojný, a on bol synom bojtára, otea desiatich detí, ktorého hospodár dobre poznal, bol mu odpustený ne jeden kúštik.

V otáznom roku bolo veľa krmu. Hospodári dobre platili, a predsa nemohli dost robotníkov dostať. Nášho hospodára to nemrzelo veľmi, ponevác on mal dost svojich ľudí; lenže od rána do večera sa muselo rozkazovať a pracovať.

V jeden júnový deň zas len šli k senu paholci a dievky. Filip ale veľmi prejavoval svoju samopašnosť; bol si aj trocha viacej hrkol, a tak potom vo svojej smelosti povedal:

— Uvidíte, čo ja dnes za špás svojmu gazdovi vykonám.

Hospodár prišiel neskôr na lúku, a keď najlepšie nakladali seno, veľa vrán im letelo ponad hlavy medzi silným kvákaním.

— Gazdíčko, — ohlási sa Filip — pozrite len, koľko drozdov ponad nás letí a jako pekne hvádzajú.

Hospodár pozrel hore a riekol:

— To sú nenie drozdy, lež vrany; myslim že počuješ ich kvákanie.

— Gazdíčko, — hovoril ďalej Filip — nenie sú-li to drozdy, hneď mi môžete zo služby vypovedať.

Filip dobre vedel, že si to hospodár aj dva razy premyslí, nežli by to urobil, lebo veru vzáctna bola robotná sila Filipa.

— Tak, tak — povedal hospodár s boku hľadiac na Filipa — pravdaže sú to drozdy.

Filip bol celkom spokojný; ostatní sa tomu ale chutne smiali. Hospodár však pokojne pracoval ďalej, ako by sa to jeho ani netýkalo.

★

Prišla veľmi tuhá zima. Každý deň sa ponúkajú paholci, ale darmo. Prišli Vianoce. K týmto sviatkom náš hospodár každý rok zabil jednu tučnú sviňu. Bolo mäsa a slaniny mnoho. Vo sviatok vianočný ale jelitá prišli na stôl, a to tak veľké, že dobre veľký žalúdok to musel byť, do ktorého sa také jelito vmestilo.

V štedrý deň oslovil hospodár svoju manželku:

— Betka, zajtrá dáš osem huriek na stôl.

— Prečo osem, keď je nás dohromady deväť? — pýtala sa zvedave jeho manželka.

— Len tak rob, ako ti vravím, a k tým hurkám prichíš jednu tenkú a dlhšiu cviklu.

Ona sa divila tomuto nariadeniu svojho muža; ponevác ale bola naučená svedomite plniť vôľu manžela vo všetkých dovolených veciach, poslúchla ho.

Na Vianoce všetci sedeli okolo stola. Najprv jedli polievku; potom prišla kvasená kapusta na stôl: a až potom prišla gazdiná s hurkami. Každý dostal na tanier jednu hurku; Filipovi dal hospodár tú cviklu na tanier, rieknuť:

— Filip, tu máš jelito.

Filip vytrešiac oči, riekol:

— Gazdíčko môj, však to nikdy nebola hurka, to je cvikla.

— No, keď to nenie hurka, hneď musíš zo služby vystúpiť.

Filip sa hneď rozpamätal na tie vrany. Nemal si čo počiať, miesto hurky musel cviklu zesť, bárs mu veru ani nechutila.

! Že sa mu aj z posmechu dost ušlo, to ani spomenúť nemusíme. Ale aj hospodára už viac nemal za Gašpara.

Ján Mindus.

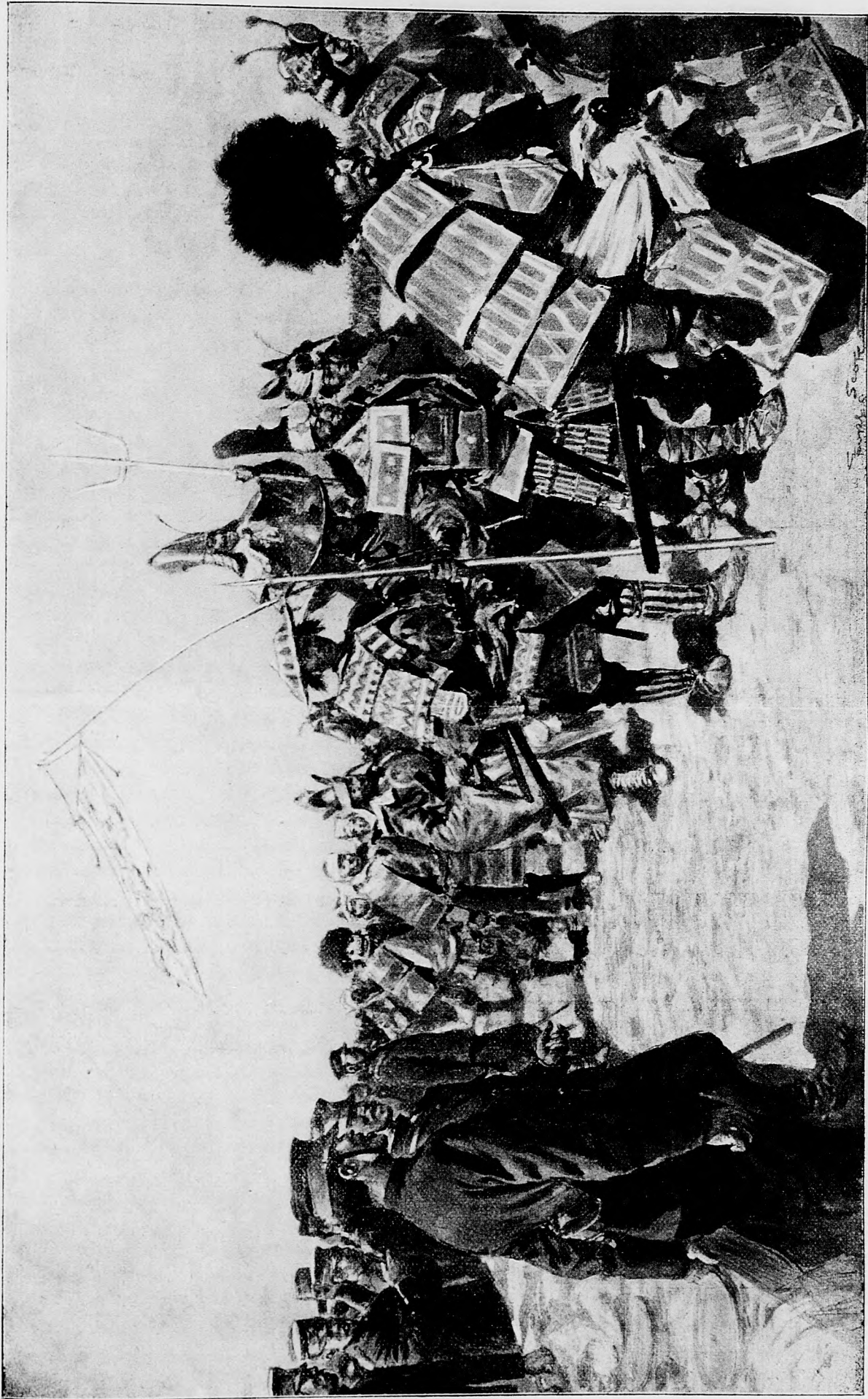
CHÝRNIK.

Kráľovské vyznačenie. Pápežského praláta a správcu poľného vojanského konsistoriuma Imricha Bielika rodom z llavy jeho veličenstvo kráľ vyznačil najnovšie rytierskym krížom rádu železnej koruny. Vyznačený kňaz vyvinul veľkú činnosť okolo katolíckeho vyučovania vojakov. Na uznanie jeho veľkých zásluh vyznačený bol už i rytierskom krížom rádu Franca Jozefa.

Nový stoličný výborník. Na miesto stoličného výborníka smrťou Ignáca Belicza v stolici prešporskej uprázdnené, kandidovaný je veľazaslúžilý pán ablegát volebného okresu pezinského dr. Michal Dömötör a pravdepodobne bude vyvolený.

Katolícky Delnícky Kruh v Budapešti vydržiava cieľom voľby nového predsedu dňa 29. októbra (v nedeľu) o 4. hodine popoludní v miestnosti spolkovej (VIII., Mária Terézia-tér 16.) mimoriadne valné shromáždenie. Pred shromáždením o 3. hodine popoludní bude Veni Sancte v Jozefovskom kostole.

Zavraždený krajinský vyslanec. Pred niekoľko rokami stalo sa, že vo Veľkej Kikinde dvaja srbský roľníci verejne na ulici napadli krajinského vyslanca Pavla Eremitsa a zavraždili ho, bo ich o jejich majetok priviedol. Takýto prípad sa udal v sobotu i v Szabadke, kde istý Ján Ulrich, gazda z Bácsalmášu, na ulici zavraždil bohatého pravotára a vyslanca Milana Milosavljeviča, bo ho tiež o majetok priviedol. Vražda sa nikdy nedá brániť, pochopiť ale možno rozhorčenosť vraha nad tým, že ho nesvedomitý advokát z majetku olúpil.

Slávnostný pochod Japoncov.

Administratívny výbor stolice trenčianskej dňa 10. t. m. vydržoval pod predsedníctvom hlavného župana Gejzu Osztrólczkého svoje riadne mesačné zasadnutie, na ktorom vypočítané boli zprávy stoličných úradníkov a vybavené bežné záležitosti. Správca finančnej direkcie oznámil, že pre ex-lex ani minulého mesiaca neexekovali dane. Primerane ku lanskému roku zaplatili 372.058 korún 55 halierov, o 367,149 korún 59 halierov menej, než vlani; reštantie činia 1,068.566 korún a 48 halierov; vojenskej dane zaplatili 5199 korún 46 halierov, o 3969 korún 64 halierov menej než lanského roku, reštantia činí 46,903 korún 64 halierov; podobne sa ukazuje veľká reštantia aj v iných druhoch dane. — Školdozorca podal zpravu, že štátna škola v Pruskom je už vystavená. V Dolnej Súči a v Budatíne viedly sa vyjednávania ohľadom postavenia štátnej školy a ponevác patričné obce hotové sú priniesť na tento cieľ obete, je výhľad, že štátna škola budú i postavené. To je pre kresťanských obyvateľov patričných obcí nenie žiadna pochvala. Stoličný hlavný lekár oznámil, že zdravotný stav obyvateľstva stolice trenčianskej bol minulého mesiaca prajný, nakoľko zpomedi chytľavých nemocí vystúpily osýpky len v Hliníku, brušná horúčka v Bytči, červienka vo viacerých obciach čačianskeho okresu a na Vysokej; aby sa nákazlivé nemoce nešírily, v týchto obciach porobené boli prisne ochranné poriadky. Ohľadom na nebezpečie cholery dávali prisnejší pozor na verejnú čistotu. — Hospodársky referent oznámil, že úroda v stolici trenčianskej tohto roku bola obstojná. Zpomedi bežných záležitostí hlavnejšie sú nasledovné: Zilinská obecna ovoda z verejno-zdravotníckeho chľadu nezodpovedá požiadavkám; vyše 100 detí chodí ta. Mesto už lanského roku prisľúbilo, že ovodu preloží do súčasnej miestnosti, svoj sľub ale nezadržalo a preto okresnému hlavnému slúžnemu naložili, aby dal preskúmať miestnosť, kde je ovoda a upomenul mesto, aby svoj sľub splnilo. Na vládu upravený bude prípis, aby dala postaviť v Púchove štátnu občiansku, v Malom Podhradí pri Košeci ale štátnu ľudovú školu. Pod nátlakom liberálov dajú sa aj tu kresťania obalamútiť? — Zatým vybavili viac bežných a privátnych záležitostí a s tým sa zasadnutie administratívneho výboru skončilo.

Premeny mien. Dľa úradného listu Lieblich Lea volá sa Ilona Benedek a Hillel Feldmann volá sa Armin Mezó. Však to pekne vyzera?

Zavretý kostol. Z Trnave píšu, že rímskokatolícky kostol v Zavare vrchnosť dala zavreť, lebo sa možno obávať, že sa kostol srúti. Služby Božie vydržávajú sa teraz v zavarskom kláštore.

Oheň v cukrovej fabrike. Z Uhorskej Vsi (st. prešporská) píšu: Dňa 10. t. m. vypukol v tunajšom cukrovare oheň a zhorela sušiareň. Veľké šťastie bolo, že hned prišla pomoc asice hasičia uhraňski a hasičia z Dimburgu (Rakúsko), lebo vo fabrike je strecha pri streche a na tri metre od sušiarne stoja elektriku dorábajúce stroje. Ľudia pracujúci v sušiarne sa zachránili, ale stroje vyšly na vnivoč. Škoda je veľká, ale sa poistením vynahradí.

Z Turčianskej. Administratívny výbor stolice turčianskej dňa 12. t. m. vydržoval svoje riadne mesačné zasadnutie, na ktorom predsedal hlavný župan stolice Juraj Justh ml. Na zasadnutí správca finančnej direkcie oznámil, že priamej štátnej dane primerane ku tomu istému obdobiu lanského roku zaplatili o 3849 korún menej, vojenskej dane ale o 326 korún menej než vlani. V celej stolici daňové reštantie činia 235 104 korún. Stoličný lekár podal zpravu, že zdravotný stav obyvateľstva stolice turčianskej minulého mesiaca nebol síce horší, než v septembri, ale ani prajnejší nebol. Najviac chorých malo zapálenie čriev, čo možno pripísať obzvlášte tomu, že pojedli veľa ovocia a zemiakov. V Nolčove istý vojak preklal jedného tamojšieho obyvateľa, mrtvolu pitvali. Sódové fabriky boli preskúmané aj byty sv. martinských fabričných robotníkov. V Sv. Martine ovocie na rýnku takmer denne preskúmané; ovocie viaceráz nebolo zdravé. Verejná čistota na viac miestach nebola zodpovedná a preto porobené boli poriadky. Školdozorca navštívil ľudnatejšie obce stolice, menovite Vrútky, Turany, Sučany, Mošovce, Hornú Štubňu, Vrúcko a Slovenské Pravno a konstatoval, že žiaci — vyjmúc niekoľko miest — chodia riadne do školy.

Odsudeny úžerník. Na hornom vidieku jedon z najnebezpečnejších úžerníkov bol obchodník Dávid Davidovič z obce Felső Szelistye (st. maramarosská), ktorý s nesmiernym úžerníctvom vyraboval celé vidieky. Pred rokami súdna stolica v Máramarosszigete odsúdila ho na poldruha roka do väzenia a 2000 korún peňažnej pokuty, ale vyšší súd oslobodil Davidoviča. Odtedy sa opäť zaoberal s úžerníctvom. Riadne 18—20 korún dal chudobným gazdom, ktorí nevedeli vyplatiť daň a za tieto peniaze dali do zálohu svoje role a lúky, ktoré potom prešly na ruku Davidoviča. Posledne požičal ovčiarovj Kostovi Klopotovi na dva mesiace 18 korún a od týchto žiadal 12 korún úrokov a 300 kusov ovčieho syra. Ponevác Klopot nevedel peniaze vyplatiť, dostal znova 18 korún od Davidoviča, za ktoré mal ovčiar dať 3300 kusov ovčieho syra, jednu rolu a lúku. Súdna stolica v Máramarosszigete odsúdila Davidoviča na jedon mesiac do žalára a na 200 korún peňažnej pokuty, ktorý výrok tak debrecínska kráľ. tabuľa, ako i budapeštianska kúria potvrdily.

Nehoda slúžky. Z Trenčína píšu: Pri stavbe domu Antona Frieda v Maršovského ulici dňa 11. tohoto mesiaca udala sa nehoda. Na hlavu jednej okolo idúcej slúžky spadla totiž tehla, tak že slúžku museli odviezť do nemocnice.

Ľudnatosť Horvatska. Zo Záhrebu sdeľujú; Horvatsko malo minulého roku spolu aj s vojskom 2,537.349 obyvateľov. V Záhrebe žije 69.045 ľudí, za ním nasleduje Osiek, ktorý číta 26.419 obyvateľov. V Zimúne býva 17.429, v Karlovaci 15.282, vo Varažde 13.314, v Mitrovici 12.206 a v Brode 8151 obyvateľov. Toto sú najväčšie mestá Horvatska. Najmenšie mestá najdeme na pobreží Adriatického mora, Zengg má ku pr. 3347, Buccari 1826 obyvateľov.

Veľký požiar v Győri. V Győri dňa 18. októbra pustošil obrovský požiar, ktorému veľký sklad zbožia padol v obeť. Na úsvite o pol štvrtej hodine zbadal nočný strážnik, že z obloka najhornejšieho pochodia skladu vyšlahol plameň. Hneď oznámil oheň policajtom a volal hasičov, ktorí hneď dobehli ku skladu. Oheň povstal tak náhle a tak rýchle sa širil, že hasičia nemohli proti ohňu nič urobiť. Vyrukovala teda aj jedna kompánia 19. pešieho pluku. Jedna čiastka vojakov pokúsila sa zachrániť stroje a v dolnej čiastke skladu nachádzajúce sa zbožie, druhá ale hasila oheň. Ale ani vojaci nemohli zápasit s ohňom a muselo vyrukovať ešte päť stotín vojska a všetko ohňohasičstvo. Ani takto sa nepodarilo udusiť oheň. O pár minút stály v plameni horné poschodia a asi o pol-druhej hodiny neskôr horel celý sklad. Predpoludním o 9. hodine až na dvoch miestach srútily sa múry, na štastie ale padly do vnútra a tak sa hasičom nič nestalo. Na okoli skladu stál obrovský zástup ľudu, ktorý sa díval na oheň, ale polícia nepripustila nikoho bližšie ku ohňu. Jako povstal oheň, s istotou nevedno, ale pravdepodobne je, že sklad ktosi podpálil, lebo na dunajskej strane skladu našli jedny prelámané dvere, cez ktoré sa jedon človek ľahko môže prepchať. Ináč ani nemožno vysvetliť povstanie ohňa, lebo tam, kde sa začal oheň, nebolo zariadené elektrické osvetlenie a v noci tam nikto nepracoval. Ustálili, že v sklade zhorelo 230 vaggónov, t. j. 240.000 metrických centov zbožia. Škoda obnáša vyššie pol miliona korún, ponač ale tak sklad, ako i zbožie bolo poistené, škoda sa vynahradí.

Prefikaná matka. V Rochusovej nemocnici 22-ročná slúžka Mária Csávolszky ešte v mesiaci júli porodila dieťa. Keď slúžka vyzdravela, ušla z nemocnice a tam nechala svoje dieťa. Keď ju vzali do nemocnice, neprezradila svoje vlastné meno, lež udala meno svojej sestry. Osirotené dieťa umiestnili v jednej útulni a polícia hľadala matku. Vystopovala sestru hriješnej slúžky, o ktorej ale vysvitlo, že je nevinná. Takto prišla polícia na to, že matkou nemôže byť nikto iný, ako Mária Csávolszky, ktorú polícia vystopovala a zatkla.

Pozor na špiritus. Z Turčianskeho Sv. Martina píše, že manželka tamojšieho obyvateľa Mórica Spitzera ohrievala minulý týždeň na špiritusi mlieko. Náhodou však prístroj prevrhla a od horiaceho špiritusu chytily sa na nej šaty. Ačpráve jej hneď pribehli na pomoc, predsa sa natolko popálila, že na druhý deň zomrela. Nešťastnú ženskú, ktorá mala 21 rokov, pochovali za veľkej sústrasti pokrevných.

HOSPODÁRSTVO.

Nepriatelja orecha.

Jeden deň navštívil ma môj priateľ. Povodil som ho po ovocnom sade, a keď sme ho celý pochodili, zastavili sme sa pod jedným košatým orechom.

— Pozri priateľu tento veľikánsky strom — vraví môj hosť — ten veru nenapadne žiadon hmyz a žiadna škodlivá huba. Ja už aj preto mám rád orech, lebo ani drevo jeho, ani ovocie nevítajú a nežerú húsenice a chrobáky.

Ledva sme si sadli, povie priateľ:

— A toto je čo? — a sodvihol so zeme viac zelených orechov. — Veď je ešte len mesiac júli, a už padajú orechy. A potom, aké sú čierne. Toto som ešte nikdy nezbadal.

— Hja, bratku, ako každý strom, tak aj orech má svojich nepriateľov. Lístie tak, ako aj ovocie. Pozri tieto čierne flaky na zelenej kožke, pochodia ony od jednej huby. Že je toto nebezpečná choroba stromu, svedčia o tom tie nezreté orechy, ktoré vo veľkom počte spadly so stromu. Huby ich skazily. Alebo pozri tieto flakovité listy, ktoré tiež pred časom opadly, aj tie usmrtily huby.

— No, ako vidím — hovorí priateľ mrzute — už celý svet je nakazený od húb. Ľudia, zvieratá a rastliny jednak. Ale dosť ľahko je v tom viac vymyselnosti ako pravdy.

— Paroma vymyselnosť, čistá pravda. A že choroby pochodia od nákazlivých húb z roka na rok sa množia, tomu aj my sami sme na príčine

— Ba ešte čo? Nevieš prečo?

— Jednoducho preto, lebo nebránime sa proti nim.

— A čo že môžeme robiť proti tej pliaže?

— Zaraz poviem že čo. Pravda, človek nezje mäso zdochnutého zvierafa, ale ho zakope, aby s tým prekazil šírenie sa nemoce. To isté máme urobiť aj s pred časom odpadnutým ovocím a listím. Zničím, spálím to, aby sa choroba ďalej nešírila. K tomuto netreba učenosť, len vôľa, nuž ale kto si dá na tom záležať? Ba ešte vysmejú človeka, keď upozorní gazdov na takú maličkosť. A čo by to! Kto to slychal! Ani otec to nerobili! odseknú člo-

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedý, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ %-ové požičky bez všet- kého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

veku. Ovocie, ak je na čo súce kde tu pozbierajú, obyčajne ale nechajú ho pod stromom, nech zhnije, a tak potom huby rastú a množia sa pod stromom, takže v nasledujúci rok ešte väčšmi napadnú ovocie a listy. Čo som sa ja o tom nakázal, ale vždy som trafil na hluchých poslucháčov. A len to poviem, kto ani túto maličkosť neurobí, ten nech radšej stromy ani nesadí, aspoň nebude šíriť pliaгу. Vezmime len húsenice. Čo to stojí, keď ja očistím moje stromy od nich, od suseda ale v celých rojoch prídu. Brániť oproti nim len tak sa môžeme, ak ich všetci usilovne pustošíme. Keď sa vyprávame o nepriateľoch orecha, musím spomenúť červíka, ktorý ovocie jeho žerie. Hneď ti ho aj ukážem v tomto spadnutom orechu, ak už neušiel z neho. Pozri tu je. Keď by bol pod orechom zostal, znovu by sa bol vyplazil na strom, aby ešte jeden orech pohubil, lebo ešte nenie natoľko dospelý, aby hľadal odpočinok, to jest aby sa obsnuval a v motýla obrátil, lebo červík tento nenie iné, ako potomok jedného malého motýla, ktorí v mesiaci júli sa zjavia, vajíčka svoje na kôru orecha kladú a z nich vyliahnuť červíci žerú jadro orecha, a keď dospejú, zanechajú orech a voľakde pod konárom a pod kôrou obrátia sa na bábku. Ale mnohí zostanú v orechu, odkiaľ rozlezú sa po komore, po povale a tam zimujú, aby na jar ako motýle množily plemeno svoje. Toto nesmieme bez slova nechať.

— Nuž a čo môžeme robiť?

— Ponajprv pozbierajme pred časom odpadnuté orechy a spálme ich, lebo v mnohých ešte vo vnútri je červík, potom obviažeme driek stromu koncom augusta slameným provieslom a nechajme to tak do zimy. Pod slamený obväzok utiahne sa mnoho hmyzu, čakajúc tam jaro. My ale ešte počiatkom zimy provieslo dolu vezmeme a spálime ho, potom soškriabeme odutú kôru a zabelíme vápnom. Takto treba pustošiť hmyz. A kto pomyslí že s lahostajnosťou škodí sám sebe a že červík obyčajne lepšie ovocie napadne, ten nebude šanovať práce, ale bude sa brániť oproti malým, ale tým škodlivejším nepriateľom stromov.

— Od veľku aj ja budem bedliť na to.

— Bárš by to každý hospodár sľúbil a konal, takto by sme potom už mohli prŕš k voľačomu. Z.

Odplata spravodlivých sú nebesia.

Že sú nebesia odplatou svätých, vysvitá z mnohých miest Písma svätého. Tak na príklad čítame v novom Zá-kone: «Radujte a tešte sa, bo odplata vaša veľká jest v nebesiach». (Mat. 5, 12.) A na inom mieste: «Povolaj pracovníkov a daj im odplatu». (Mat. 20, 8.) Zarovnak čítame (I. Petra 1, 3. a 4.): «On nás znovu zrodil ku novej nádeji, k nepretrženému, nepoškrvenému a neprestajnému dedičstvu, ktoré je vám ochránené v nebesiach».

Svätý Peter aj s viacej apoštolmi z lásky ku Kristu opustil len starú, roztrhanú sieť rybársku. Ako sa ale Vykupiteľa pýtal: «Pane, čo nám za toto dáš ako odplatu?» Odvetil mu Pán: «Amen pravím vám, vy čo ste ma nasledovali, pri znovuzrození, keď Syn človeka sedieť bude

na trúne svojej slávy, budete tiež sedieť na dvanástich trónoch a súdiť dvanásť kmenov Izraela».

Svätý František z Assisi bol jednúc veľmi chorý a trpel tak hrozné bolesti že sa domnieval, že ich ďalej už zniesť nemôže. Tu slyšal hlas z nebies, ktorý mu pravil: «Františku, keby zem táto voskrz zlato bola a široké more samý balzam a všetky vrchy a kopce drahé kamene, či by si netrpel rád za tento veľký poklad?» Svätý František odpovedal: «Pane, ja som nenie hoden tak veľkého pokladu!» «Aby si vedel Františku!» povedal mu ďalej hlas z nebies, «život večný, ktorý som ti pripravil, jest tento poklad a tvoje veľké bolesti, čo teraz znášaš, sú toho zárukou». Od tejto doby znášal sv. František všetky bolesti s odovzdaním sa do vôle božel.

Sv. Menodora odpovedala i s dvoma sestrami jej panenskými pohanskému sudcovi, keď ich tento nútil ku modloslužbám: «Krátke sú trápenia tohoto sveta a chytrý sa pominú a kto ich s kresťanskou vytrvalosťou do konca znáša, tomu odplatí to milosrdný Boh spravodlivý sudca na druhom svete večnými radosťami rajskými».

Sv. Ansgar už v piatom roku detinstva utratil svoju drahú matku. Príbuzní jeho dali ho do školy kláštora Corbey, kde by bol mal príležitosť naučiť sa a vidieť veľa pekného. Bol on však chlapec roztopašný a náklonný viacej ku daromniciam, ako k učeniú. Dobrotivý Boh ale jedným snom odvrátil ho od zlého a priviedol k dobrému. Snívalo sa mu totiž jednúc, že sa nachodí v jednej doline, plnej močiarov a blata. Namáhal sa čo len mohol, niako však nemohol cez to husté a čierne blato prebrodiť. Videl ale, že okolo močiaru vedie pekná, široká cesta a na tejto stály stromy plné ovocia a okrajky cesty posiate boly nádherným kvietim. Tu razom videl, ako touto cestou kráča Maria, kráľovna nebies a okolo nej mnoho svätých žien v biele rúcho odiatych. Medzi tymito spatril aj svoju milú matku. Cheel ku nej utekať, nemohol však niako vyslobodiť sa z hustého blata. «Hľa, dieťa moje», oslovila ho Maria, «chceš-li sa dostať ku mne a ku tvojej matke, musíš sa napraviť. Nesmieš byť lenivým a ako usilovné, poslušné a bohabojné chlapča prídeš tiež ku nám do nebies.» — Tento sen učinil hlboký dojem na malého chlapca. Od týchto čias bol on vždy ten najmravnejší medzi všetkými školákmi. Vstúpiac do stavu kňazského, ohlasoval slovo božie v Dánsku a vo Švédsku a stal sa prvým arcibiskupom mesta Hamburgu. Po dlhom a svätom živote roku 865. dňa 3. februára usnul sladko v Pánu, aby vtiahol do stánkov nebeských, ktoré Boh od večnosti pripravil všetkým, čo ho milujú a zákony jeho svedomite zachovávajú.

O úcte svätých.

Je li slobodno svätých ctíť? Nielen slobodno, ale aj pravé a spasiteľne je svätých ctíť, učí sv. konciliú tridentské. Na prímluvu svätých nesčislíni veriaci kresťanskí obsiahli od všemohúceho Boha veľkej pomoci a mnohých milostí. Avšak nielen v novom zákone s dôverou obracajú sa krasťania ku svätým. Úcta ku svätým rozšírená bola už aj v starom Zákone, ako to vysvitá z nasledujúceho

príkladu: Ako zmužilý hrdina Judas machabejský vo vojne proti Nikanorovi s celým kmenom svojim nachodil sa vo veľkom nebezpečenstve, že nepriateľom porazený a premožený bude, útočište svoje hľadal v modlitbe a na to vo snách sdelilo mu zjavenie, že svätí modlia sa o pomoc pre utisnuté židovstvo. Videl totižto niekdajšieho veľkokňaza Oniasa, ako tento s rozpiatyma ramenami modlí sa za národ židovský. Na to spatril u bokn jeho etihodnú postavu starého muža, bleskom nebeským ožiareného. Tu pravil Onias k Machabejskému: Hľa, toto je prorok Boha Jeremiaš, priateľ bratov a ľudu izraelského. To je ten muž, čo sa tak mnoho modlí za bratov a za sväté mesto Jeruzalem! Na to Jeremiaš vyprostil rameno a Judasovi odovzdal zlatý meč so slovami: «Vezmi tento svätý meč ako dar Boha a s týmto poraziš svojich nepriateľov», — Judas machabejský na prímluvu svätých starého Zákona nad premocným Nikanorom vydobil skvelého víťazstva.

My kresťania a katolíci ctíme svätých a vyvolených božích a prosíme ich o prímluvu u Pána Boha všemohúceho. Nože teda vo veľký deň Všeohsvätých spájajme sa vo vrúcných modlitbách ku všetkým svätým. aby Všemohúci na mohutnú jejich prímluvu blúdiacich osvietil, slabých posilnil, klesajúcich pozdvihol, zarmútených potešil a po zakončení púti pozemskej prijal všetkých do slávy nebeskej.

DOPISY.

Trencsén-Makó.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velavážený Pán Redaktor!

Dávno, ba skoro predávno je tomu, že o našej obci Trencsén-Makó v našom oblúbenom «Kresťane» volačo písané bolo. Nuž, že tu predsa nespíme, ale bárs v tichosti, predsa o svoje dobro tak duševné, ako telesné sa staráme, znakom je niže uvedený článok, vlastne vyzvanie, ktoré prosíme láskave uverejniť, a ktoré zneje nasledovne:

P. P. J. Kr.! Milí bratia trencsén-makovskí! Zkúsená pravda je, že len vzdelaný, svoje povinnosti verne plniaci a práva svoje dobre znajúci národ môže tak duševne jako hmotne prospievať a pokračovať. Blahobyť duševný a hmotný veriacich ale tak pre cirkev, ako aj pre vlasť má nevysloviteľnú cenu; pre rodinu ale že je najužitočnejší a najpotrebnejší, to nikto zapierať nemôže. Z príkladu iných krajín v poslednom čase i v našej drahej vlasti sa rozširuje toto dobré povedomie, nie už len slovom, ale i skutkom: zakladaním totižto pre vzdelanie ľudu čítacích kruhov, a zakladaním potravných spolkov pre rozumné gazdovanie. Každý uznať musí, jak veľký

osoh je z týchto spojov tak pre dušu, jako pre telo, jak pre cirkev, tak pre vlasť.

Obec a farnosť trencsén-makovská nie je posledná ohľadom pokračovania v dobrom. Veď farníci a občania, sv. missiami tu držanými sa občerstvili. chrám Boha dľa možnosti ozdobili; spolok ružencový a škapuliarsky s pomocou božou napreduje. Nenie ale na tom deť! Farníci a občania trencsén-makovskí mimo kostola a školy nemajú svojeho miesta, kde by sa shromažďovali a v dobrých mravoch, vo vlasteneckej láske, vo striezlivosti, hospodárení a iných tak potrebných a užitočných veciach sa vzdelávali, posilňovali.

Napozatým ale nemá tomu tak byť! Milovníci cirkve, vlasti a národa postaraj sa chcejú, aby v obci Trencsén-Makó najprv s dovolením vrchnosti katolíckej čítací kruh a potom — jestli možno — aj potravný spojok bol zariadený.

Preto niže podpísaní, znajúc oduševnenosť farníkov a občanov trencsén-makovských, pre jejich dobro chcejú pracovať i na ďalej, ku vám sa obraciame, zvlášte vo svete nachádzajúci sa bratia, vyzývajú vás, osvedčte sa, na vás záleží, či chcete mať čítací kruh? Či vstúpíte do neho? Či budete ale aj čítacieho kruhu — pre vás sa založiť majúceho — údovia vytrvanliví, či budete na jeho udržanie obetovať? Osvedčte sa: či by ste chceli založiť si spolok potravný (konzum) a či by ste pri ňom aj stále vytrvali?

Domáci vaši sú pri veci, ovšem z výnimkami, a čakajú na vaše rozhodnutie! Opýtajte sa sami seba a dajte odpoveď! Nebojte sa, že nás bude málo, nie; ale keď by nás i málo bolo, rozpamätajte sa, že to činite pre cirkev, vlasť svoju a seba! Vedzte: «že z malých kvapiek dážďa býva potok», a že keď budú vidieť váš príklad i posavád vlašni, s radosťou sa ku vám pripoja!

Nuž bratia, upovedomte nás o vašej myšlienke, o vašom rozhodnutí! Žehnaj Boh dobrému cieľu! Pozdravujeme vás a čakáme vašu odpoveď!

Trencsén-Makó, dňa 12. októbra r. P. 1905.

Jozef Küzsan, Karol Missík, Jozef Marschalko, Štefan Kubinecz, Ondrej Masnica, Ondrej Vanko.

***

Z Hosti (stolica Tekov).

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Ponevác som v písme nenie zbehlý, bo som vychodil len dedinské ľudové školy, nuž napíšem čo mi na srdci leží len tak ako viem. Čo sa týče našej obce, nenie ona ani malá, ani chudobná. Pri poslednej ablegátskej voľbe bolo u nás 80 hlasov. Z týchto 50 hlasovalo za ľudového, 30 ale za liberálneho kandidáta. Naši občania sú usilovní a pracovití. V čítaní a v politike sú ale celkom nezbehlí. Nevedia, čo je čítací spolok, čo je potravný spolok alebo ľudová banka. Neskodilo by to ozaj našim občanom, keby sa o tieto veci starali. Vtedy by ich krvopotne vyrobené peniaze nenesili židom, ako to teraz robia, lež by im vo

vačku ostaly. Aj deti jejich by boly poriadnejšie a v noci neviskaly by po dedine ako kuvici a v chráme božom by sa tiež poriadnejšie držaly. Školské deti naše, bohužiaľ, sú veľmi roztopašné. Keď je u žida muzika, všetky školské deti sú v kréme. Na to by sa malo v škole prísny pozor dávať, aby školské deti krému nikdy nenavštevovaly. Čo tam vidia dobrého? Čomu sa tam naučia? Za školské deti zodpovední sú v prvom rade rodičia, ale je zodpovedná aj škola, od ktorej Boh niekedy počet žiadať bude, ako zverené jej dietky vychované boly. Nemáme bohužiaľ nikoho, čo by našich občanov ako vodca viedol. Čo by ľudu nášemu rady dal, ako si má sriadit a založit si čítací spolok a iné kresťanské spolky. Predsa je už ale aj sverchovaný čas, bo neznám, ako dostal «Slovenský Týždenník» naše adresy, dosť na tom, že tieto luteránske noviny posielajú zdarma aj mne, aj druhým občanom. Už som si neraz myslel, že ten «Slovenský Týždenník» ozaj veľa peňazi musí mať, keď ho celému svetu zdarma posielajú. Nuž ale tí luteráni darmo klopú na naše dvere, my už len ostaneme, ako sme posavád boli, verní synovia ľudovej strany.

Eudák.

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ. Privigye. Človek mieni a Boh mení. Dopis je už vysadený. Bohužiaľ nasbieralo sa tej politickej materije veľmi mnoho a tak ho len v budúcom čísle môžeme uverejniť. Prosíme preto o odpustenie vopred už aj za to, jestli by nemecký dopis tiež len v budúcom čísle možno bolo vydať. Boh s nami a zlé preč.

Dopisovateľ. Felső-Szrnye. Vydávateľ otázocných listov mal veľké neprijemnosti s jeho tlačiarňou. Z tejto príčiny sa mu čísla oneskorily. Ako počúvame oteraz zase riadne budú vychádzať. Vydávateľ strojí sa duplované čísla vydávať, kým to donesie do poriadku.

Každá Gazdina môže byť
pišná na svoju kávu!

Kathreiner
Kneipp sladová káva
tam, kde kávu pijú, ne-
môže nikdy chybovať!

o o o

Len pytajte tuto kávu vždy v zatvo-
rených bálkoch známkou «Kath-
reiner», a neslobodno nikdy
kupovať, čo sa otvoreno dáva!

K povšimnutiu: Každý kúsok mydla s meno **SCHICHT**, čistým a slobodným je každej škodlivej látky.

Schicht-myddlo!

(ináč jeleňa, alebo myddlo klúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskomu, čo je v stave dokázať, že myddlo s menom **Schicht** obsahuje v sebe dajakú škodlivú miešatinu.

Ceny potravných článkov.

Uradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 16'40-17'50, peštianska K 16'20-17'30, belehradská K. 16'55-17'20, banátska (77 kilogramová) K. 16'55-17'15. — *Raž*: K. 12'95-13'35. — *Jačmeň* na krm K. 13'50-14'05. — *Ovos*: prvotriedny 13'20-13'80, druhotriedny 12'80-13'20. — *Kukurica*: K. 16'90-17'25. *Repica*: K. 23'80-24'20. — *Proso*: K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	27'20	26'20	25'20	23'40	22'80	22'00	20'00
		č.	7	7½	8		
		K.	18'00	16'00	12'80		

Otruby: K. 09'60, hrubé K. 09'80.

Datelinové semä: lucerna K. 108'00 do 116.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 05'00-05'40, žlté K. 05'60-6'40 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb*: K. 18'00-19'00, tmavý K. 19'00-20'00, drobný K. 20'00-20'50, tarkavý K. 25'00
Hrach: K. 25'00-20'50 — *Šošovica* veľká čistá K. 36'00
 46'00 — *Konopné semä*: K. 26'00-27'00. — *Lanové semä*: prima K. 18'00-19'00. — *Rasca*: K. 62'00-64'00. — *Mak*: sivý K. 53'00-54'00, modrý K. 56'00-58'00. — *Ladník*: K. 14'00 do 15'00. Všetko 100 kilogr.

ASTMA pľúcový katár krvácanie pľúc, pľúcová nemoc a žalúdočných nemocí

irpiaci nech prečítajú a nech si rozvážia tieto ohlasy, ktoré o uzdraveniach znejú. Každodenne dochádzajúcich listov je tu len maličkosť, ktoré sú bez všetkého pomerkovania na jav donesené, pretože je to presvedčené, že trpiace obecnosť je vstave samo súdiť znejú, tak práve sú vynechané i všetky tie výkazy, ktoré kritizujú a posudzujú všetky predošlé nečenia. Originálne dopisy sú k obzreniu, a prosíme aby sa čím vo väčších kruhoch o týchto známosti rozšírila. **Uradne sa toto už stalo.** Od odstúpenia pravdy sme aj nezbehlým podľa našej možnosti po ruke boli, prv nežli by choroba už nastala, a aby pri najmenšom predznaku poznali, aby pomoc zavčasu hľadali, s týmto opíšeme v najviac pádoch pridané

Predznaky: Kašľania, často nútenia k dáveniu. — Vypľuvania šľajmu. — Klania v prsoch a v chrbtovej kosti. — Tlačenia v pleciah. — Nočné potenia. — Riadne studené ruky a nohy. — Ťažké dychanie. — Dýchania neskoršie čujúce pískanie a hranie spre-vádza. — Pluvanie krvi, často neporiadne účinkovanie srdca spojené s veľkou bojazlivosťou, nespanlivosť, mrcha trávenia.

V záujme liečenia je potrebné riadne opisanie živobytia, pomenovanie, zaobranie, či sa nohy studené a udanie úplnej adresy:

Kur-Institut „Spiro spero“, Dresden-Niederlössnitz, Schulstrasse 81/H.

Astma pľúcový katár.

Syn môj následkom prechladnutia onemocnil a vyvinul sa u neho pľúcový katár. Tento katár opakoval sa vzdor najväčšej starosti a upotrebenia rozličných liekov a vystupoval časte s dychavicou a nápadmi zádušnými, tak že som sa o život nemocného obával. V týchto rozpakoch novinami upozornený som bol na liečivý inštitút „Spiro spero“ a s dôverou obrátil som sa k tomuto ústavu. Po objasnení nemoci započalo sa liečenie, pri čom sa všetko dľa predpisu vykonalo, čo aj vskutku neostalo bez výsledku. Počiatkom liečenia syn môj síce v silu trochu upadol a nevyzeral dobre, to ale len krátky čas trvalo, ho nemocný len skoro k sebe prišiel, začal dobre vyzerať a po liečení troch mesiacov bol celkom zdravý a ufať sa, že aj vždy zdravý ostane.

Toto krom Boha ďakovať musím primeranému liečeniu liečivého ústavu „Spiro spero“, ktorý pritomne všetkým trpiacim čo najviele odporučaf možem. — S mnohými vďakmi a s náležitou úctou

Josef Bechthold,
 Wien, XII. Helblinggasse 11., Th. 6.
 Potvrduje Pius Rest, predstavený obce
 Heilwin a. D.

Pľúcová nemoc.

Ponevác som v novinách čítal o vašich podarených vyliečeniach s dôverou obraciam sa ku vám. Už od 2½ roka trápily ma ostré klanie v pľúcach a hrozny kašeľ, pri tom som zoslábnul a schudnul, tak že mi sunajší lekári žiadnej nádeje viac nedávali. Ja som sa ale predca odvážil a s dôverou obrátil na liečivý inštitút „Spiro spero“ s tou nádejou že z mojej pľúcovej choroby predza snád vyliečený budem. Už po krátkom čase možno mi bolo zdeliť, že mi vaše liečenie v mojej nemoci veľmi pomohlo. Dnes tiež s najväčšou radosťou len to vám môžem oznamiť, že som od mojej pľúcovej nemoci celkom oslobodený. Toto osvedčenie posielam len z tej príčiny trochu pozdeť, ho som sa chce presvedčiť či snád od tej hroznej pľúcovej nemoci poznove neupadnem. Ponevác sa ale u mňa dopisoval ano stopy mojej starej nemoci neukazuje ochotne vyslovujem vám moje vrné vďaky a spolu dovolujem, aby toto moje osvedčenie uverejnené bolo

S náležitou úctou
 Franc Koutny,
 Wien, V., Jahngasse 42.
 L. S. Okresný predstavený.
 Leopold Kruza, Wien.

Pľúcová nemoc, plúvanie krvi.

Behom minulých 5 rokov každé jaro a každú jesen onemocnil som obyčajne na pľúcový katár, následkom čoho stav moj, vzdor lekárskej pomoci a

iných vychvalovaných liekov, ktoré som potreboval, s každým rokom vždy viacej sa zhoršoval, tak že som posledný čas roboty bol neschopny, ba mnoho aj v posteli ležať musel. Pri len trochu ťažkej robote dostal som klopanie srdca a vstre klanie v pleciah pod lopatkami, ktoré sa k prsiam a ku križovej kosti širilo, dychanie mi preto veľmi ťažko padlo, často som sa nazdával že mám zapalenie pľúc a robota mi bola ako umučenie. Nohy som mal ďalej obyčajne studené, bol som za chryply a slyna mi skoro vždy zmiesaná bola s krvou, k tomu všetkému v noci som sa vždy potieval. Že to na dlhší čas navdržím som bol presvedčený a preto som sa obhliadol kde by som v mojom neznesiteľnom stave pomoci najšť mohol.

Medzi iným čítal som v jedných novinách o zriedkavom vyliečení pomocou liečivého inštitútu „Spiro spero“ osmelený týmto obrátil som sa k tomuto ústavu. A už o niekoľko týždňov, po svedomitom nasledovaní naložených mi predpisov s radosťou som sa o tom presvedčil, že mi bolo lepšie. Z počiatku síce, kedy tedy upadol som do starej nemoci, ponevác som ale liečivé nariadenia inštitútu „Spiro spero“ prisne zachovával, pošfastilo sa mi úplne prísť k predošlomu zdraviu. Predosle bolesti a klopanie srdca, pluvanie krvi, bolesti v križach a u pľúcach vystaly celkom a nevracajú sa ani pri ťažkej robote.

Povážujem to teda za svoju povinnosť za poskytnutú mi pomoc a priateľské liečenie vysloviť vám moje srdočné vďaky a vaš ústav všetkým čo na stejnú chorobu trpia čo najviele odporučaf.

S náležitou úctou
 Anton Friedrich,
 Morchenstern (Česky).
 Hodnovernosť podpisu potvrduje
 Morchenstern. L. S. Wilhelm Karol Possel.

Pľúcový katár, krvácanie.

Cez celý rok trpela som na žltvaku v najväčšej miere a pritom rozumie sa bola som krvo chudobna. V máji 1904 následkom prechladnutia dostala som pľúcový katár, tak že som neráz krv vykašľavala, neskôr len samý šľajm. Celé noci som spával nemohla, v pľúcach mi jednodajne pištalo a k jedeniu nemala som žiadnej chuti. Navštívila som viacej lekárov týchto predpisali mi vždy dačo ale len k polachčeniu, zdrava som ale niako nemohla byť. Jedníc som čítala v novinách o inštitúte „Spiro spero“ a s dôverou obrátila som sa k tomuto. Noložené mi liečivé nariadenia nasledovala som svedomitě a pritomne som úplne zdravá. Veľkou povďačnosťou som vám zaviazaná a ústav vaš odporučaf budem všetkým čo trpia tak ako som ja trpela. Nech nikomu nenie ľúto za tými chatrnými výdavkami čo ho stojí vyliečenie, jesli zdravie svoje miluje.

S úplnou úctou
 Slečna M. Bilzer, Liebhthal. (Rak. Sliezko.)

Choroba žalúdka a čriev.

Vyslovujem pritomne moje najvielejšie vďaky liečivému inštitútu „Spiro spero“ za úplné vyliečenie mojej choroby žalúdka, čriev a pečene. Pred tromi rokmi ochorela som na influensu o nedlho na to dostavily stížnosti trávenia, hlavy bóle a klanie medzi lopatkami. Pri tom som bola vždy zdutá a ku potrebe musela som užívať lieky k prehnatiu. Test som nemohla, tým menej spať. K tomuto dostavily sa pred rokom následkom prechladnutia krce, pečene. Keď som sa k lekárom o pomoc obrátila na krátky čas bolo mi zase ľahšie, stará nemoc sa však len skoro navrátila. Tohto roku čítala som v novinách o liečivých výsledkoch inštitútu „Spiro spero“ a pohľadila som sa v apríli liečeniu tohoto inštitútu jeho predpisy som svedomitě nasledovala. Po niekoľko týždňoch zbadala som že mi je o mnoho lepšie. Bolesti len skoro celkom prestaly, potrebu som vždy riadne robievala a navrátila sa aj chuť k jedeniu. Pritomne som už celkom zdravá.

Keď tento inštitút všetkým podobne trpiacim vrec odporučam trvám s náležitou úctou Maria Obstmejer. Manželka domkara Enzersdorf a. d. Fischea.

Hodnovernosť podpisu potvrduje.

Enzersdorf a. d. Fischea Mich. Pober, mešťanosfa.

Katár nosa, hrdla a pľúcovy.

Asi od šiesti rokov trpel som na chromičnom katáre nosa hrdla a pľúcovom, ktorý mi mnohé bolestné a trpké hodiny spôsobil. Neustále ma bolela hlava, v hrdle ma vždy páliło, bolo ono pri tom vždy suché alebo obložené lepivým šľajmom. Pod gágorom ma jednodajne tlačilo. Dychanie mi ťažko padlo ba mi para aj vystávala. Mohol som síce pracovať, ale veľmi ťažko. Pri najmenšom nemáhaní začal som sa potíť a dostal som srdca klopanie. Obrátil som sa aj ku rozličným lekárom lež bez výsledku. Lekári povedali že je to chronický katár a ťažko sa ho pozbať.

Upozornený súc novinami: na vaš inštitút odhodlal som sa že sa tomuto liečeniu podrobím. Za čas som pokračoval v tomto liečení a badal som že mi je zo dna na deň lepšie, kým som celkom vyzdravel — Včul sa cítim celkom zoravým byf, čoho dokazom je, že som minulú nedelu päť hodín letel na bicykli ta a zpiatka bez všetkého unavenia. Možem teda so všetkým právom tvrdiť že Bohu a vám ďakovať musím za navrátenie mojego zdravia. Za vaše veľké ustavenie vyslovujem vám moje uprimné vďaky a trvám s náležitou úctou

Andreas Schörner, Kühschwitz.

Hodnovernosť podpisu potvrduje:

Deeg, mešťanosť. Obecný úrad Kautendorf.

Pred upotrebením!

Kornela Demeter, Szászváros, Iskola-tér 53., a v lekárni Töröka Budapešt. Király u. 12.

DEMETER SOLUT. KAL. SULFOGNAJACOL

Najväčšie vitazstvo vedomosti. Toto slozenie najchýrnejší učbári a lekári so záračným a podivným výsledkom potrebujú proti kašlu, zachrypntiu, suchotám, chorobám pľúc a prs, katarom hrdla a pľúcny. Zastavuje nocné potenie — podporuje chut k jedeniu následkom toho nemocný zo dňa na deň tučnie. Pri detoch zvläštne pôsobí proti somarskému kašlu.

Mnohí čo doposiaľ rozličné lícky ukivali, po trebovaním lieku DEMETER SOL. KAL. SULFOGNAJACOL pozabavili sa istej smrti. Cena 2 koruny. K dostaniu u lekára

Po upotrebeniu!

Sukne Lodenové kus 65--70 kr.; grisetové 1zl. 1.20 a vyšej; zástery, košeľe šatky, pančuchy atd. všetko za výhodné ceny. Dalej odporúčam

Praktické deky na kone.

Tiež i k prikryvanu čelade sa hodiace kus 1 zl. 50, 1.80. 2 zl. Spočtovon dobiereku zasiela tkáčska dielna Adolfa Jelínek v Lisku. p. Jimramov. Morava 5 kilová zasielka presvedčí každého o dobrej jakosti a neobyčajnej lacnote a povzbudí ku muobým ďalším objednávkam

Kdo jeden ráz skusi ten druhí ráz kupizas.

Kanáliky z Harzu.

Původný kmen Seifert, nový moderný smer-spevn. najfajnejší premiovani speváci za 8, 10, 12, 14, a 60 korún. Záruka čas proby. Velký obrázkový ceník a kniha o dýchove a opatere za 30 hal. J. Kern, dochovavatel kanálikov Schlackenwert Cechy.

Oznamy * *

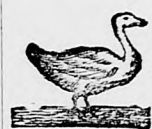
* * prijíma administracia

„Krest'an“

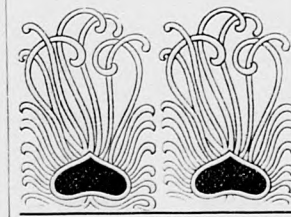
Budapest,

Szentkirályi-utca 28.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielame s dobiereku franco; zamene nie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Beneditkt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Cechy.)

Zázrak priemyslu!

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika núteno vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený. splnomocenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydičky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedácie ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu.
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu.
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčce.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky.
- 1 kus tajnové cukrové sitko.

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr. Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepai peniaze spatky dat'. Nech nikto nezameská túto pohodlnú príležitosť použiť žebý si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA amerického patentirovaného striebra záved WIEDEN, II., Rembrandstrasse 198. Teleron 14597.

Rozposielky na okolie s dobiereku alebo peniaze vopred v posaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov: S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr.

Koložvár barón Bánffy jeho exell. s prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku.

Kaloča, Ján Majorossy, kanonik. Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobiereku s amerického patentirovaného striebra pošlú.

Bozovité, Kr.-Štránska st. S. Keresztes hlavný slúžny. Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrelšie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnám Vás, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkor, po 6 zl. 50 kr. pošlat'.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg. Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj drulším odporúčat.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniest

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kraja všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento c'yrny balsam zastavuje bolenie hlavy, lámku, pakostnicu reu u, bolenie zubov a križov, lupanie v nohach, koliku, bolenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam, preto je potrebné aby na pohotove bol v každom dome. Cena veľkej flašky 2 kor. 65 hal.; 3 flašky 6 kor. 65 hal. franco s počtovou dobiereku. K dostaniu u lekára Franc Gröz-Nagy v Debrecine 27. 6. V Budapešt v lekárni Jozefa Töröka Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajice hajduság mast na fuzy, ktorou v najkratčyrna som čase došahnuť sa možo tie najkrásje fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franco s počtovou dobiereku.

Jedine pravý

THIERRYHO BALSAM

Tento balsam slúži vnútorne. Je 1. Neditžne pôsobivým liečivým prostriedkom pri všetkých nemocach pľúc a prs, mierni katarh a zamedzuje výmety, odníma boľastný káseľ a liečí 1 zastaralé nemoce toho druhu. — Pôsobí výtečne pri zánetu v krku, v chriptom a pri všetkých nemocach krku atd. — 3. Zahája dokladne každú horúčku. — 4. Hojí prevrapujúci spôsobom všetké nemoce jatier, žalúdka a čriev, zvläštne žaludkove krce, koliku a trhanie v živote. — 5. Odníma boľast a hojí zlatú žilu a haemorrhoidy. — 6. Pôsobí ľahko odvädive čistí krv i ľadviny, odníma hypochondriu i fažkomysel'nost, podporuje chut k jedlu a zaživaniu. — 7. Služi výtečne pri boľastach zubov, pri výzranich zuboch, hnľobe úst a pri všetkých nemocach zubov a úst, jako aj odštrahuje rhanie a neprijemný zápach z úst a žalúdka. — 8. Je dobierym, prostriedkom proti histam pásmnici a proti epilepsii, čili padúcej nemoci. — 9. Služi zovnotorne ako po divný liečivý prostriedok za doby uznany na všetky rany, červené i stare, na jizvy, ružu, osý u, fistule, bradavice, popáleniny, zmrzlé údy, na svraby, podkožnice a výrsky, na rozpukané a drsné ruky atd', a odníma boľasti a ľučanie v hlave, trhanie, pakostnicu, boľasti v ušiach atd', o čom jasne vysvetlenie dáva obšírny navod k upotrebeniu. — 10. Je to vobec liečivý prostriedok, ktorý tak vnútorne, ako zovnotorne s nepochybným výsledkom dá sa užívať, ktorý je veľmi recný a dočla neškodný a v žiadnej rodine nemá jako prvá pomoc pri influence, cholere š iných nákazivých nemocach chybeť. Všimnime si teda vždy šora udané zelené známky ochraň! Kde neny žiadni sklad mojo balsamu, tam objednavajme priamo a adresujeme „lekárne u Anjela strácu» Adolfa Thierryho v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu. Proti napodobitzeniu chráni najlepšie priamo objednavka z mojej fabriky. Stojí 12 malých alebo 6 dvojitých flašiek franco na každú stanicu Rakúsko-Uhorska 4 kor. Menej než 12 malých alebo 6 dvojitých flašiek sa nezasiela. Zasiela sa len proti predchodzému poukazaníu alebo dobiereku obnosu.

Thierry A. lekárnik v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu. Sila a účinok

pravej Centifoliovej masti

Pravá Centifoliová mast' uživa: Pri boľavých prsách šesti-nedeiek, pri zastavenom odtoku mlieka, ztvrdnutí prs. pri ruži, pri vselijakých zastaralých úrazoch, otvorených nohách, ranách, slanom vredu, nábehých nosách i pri kostijedu, pri ranách úcho-dených, bodených, rezaných, drtých a stretných, k vytiahnutiu všetkých cudzích telies, ako: triesok, skla a dreva, piesku, brokov trní atd', pri všetkých podobraninách a narustoch karbunkoloco, novotvoroch a raku, pri čerву v prstoch, vrdoch nechtov, p'uzgrioch pri nohach chodom rozbotených, spáleninách všetkých druhov, zmrzých údoch, preležaní nemocných, naderoch krvných, pri otoku usí a boľavých deti atd. atd. Centifoliová mast' čím staršia býva, tým je výt'enejšia v účinku! Je odporúčania hodne, mať vždy v rodine zasobu tonoto jedine svojho druhu zachovajúceho prostriedku. — Menej než dve krabice sa nezasielajú; zasielanie deje sa výhradne len proti predchodzému poukazaníu alebo dobiereku obnosu. Dva tegliky s počtovým portom, nákladný M listom a obalom atd. 3 kor. 40 hal.

Jediný prameň objednávok je -

„Lekareň u Anjela stážcu ADOLFA THIERRYHO v Pregrade“ u Rohitsch-Sauerbrunnu.

Oba tieto, dotyčno liečivosti jejich zvläštne výborne články, neni sú podobrené zkazivosti, bo oproti čím sú staršie tým väčšiu cenu maju a tým lepšej účinkujú, ani netrpia kroz zimu a horká, i možo rozposielat sa v každej čiastke roka.

Zdarma rozposielame ľacnu knižočku, ktorá obsahuje výrazy vďakov a uznania nezískelných a mnohoročných odberateľov liekov mojih po celom svete. Túto knižočku rozposielajú pri predbežnom doposlani 20 hal. v listovčen kolkoch. Odberateľom našim doposielame kn žočku franco a zdarma.

Sklady u lekárnika: Jozefa Töröka a Dra Eggera v Budapešti a L. Vértes Lugos.